

I. DIO: MJESEČNA TEMA

Tema 6: Elementi i vidovi evangelizacije (EN 24-30)

Autor sažetaka i komentara: Ewald Kreuzer, FSR

Sljedeći dijelovi čine središte Apostolske pobudnice “Evangelii nuntiandi”, koju je 1975. godine obznanio Papa Pavao VI. “Evangelizacija je složen proces”, objašnjava Sveti Otac. Stoga je neophodno razviti korisne metode kako bi se Evanđelje donijelo ljudima našega vremena. “Evangelizirani kako bi evangelizirali” bit će također glavna tema sljedećeg Generalnog kapitula Franjevačkoga svjetovnog reda, koji će se održati u listopadu u Sao Paolu u Brazilu.

24. Provjera istinitosti. Naposljetku, čovjek koji je evangeliziran sam počinje evangelizirati. To je provjera istinitosti, kamen kušnje u evangelizaciji: nemoguće je i zamisliti da je netko Riječ prihvatio i predao se Kraljevstvu, a da sam sa svoje strane ne počne svjedočiti i naviještati. Na kraju ovog razmišljanja o značenju evangelizacije, samo još jedna primjedba u svjetlu koje će, kako smatramo, biti jasnije ono što nakon toga slijedi. Kao što smo već rekli, evangelizacija je složen postupak koji uključuje razne elemente: obnovu čovječanstva, svjedočenje, izričiti navještaj, pristanak srca, ulazak u zajednicu, primanje znakova, apostolsko djelovanje. (...) Htjeli bismo dakle sada nešto reći upravo pod takvim sveobuhvatnim vidom, htjeli bismo ispitati sadržaj evangelizacije i sredstava naviještanja, te naznačiti pobliže kome je naviještanje Evanđelja namijenjeno i čija je to danas dužnost.

25. Promjenjive okolnosti. U poruci koju Crkva naviješta svakako ima mnogo uzgrednih elemenata. Kako će Crkva ponuditi te elemente, uvelike zavisi o promjenljivim okolnostima. Zato su i oni također podložni promjenama. Uz to, ipak, postoji i nepromjenljivi sadržaj, živa jezgra koja se ne bi mogla izobličiti ili prešutjeti, a da se time ozbiljno ne iskrivi sama evangelizacija.

26. Bog nije bezimena sila. Nije na odmet da se prisjetimo: evangelizirati u prvom redu znači na jednostavan i izravan način svjedočiti o Bogu koji se objavio po Isusu Kristu u Duhu Svetomu. Svjedočiti da je on u svome Sinu ljubio svijet; da je u svojoj Utjelovljenoj Riječi dao opstojnost svakoj stvari i ljude pozvao na vječni život. Taj govor o Bogu kod mnogih će možda naići na Boga Nepoznatog, kome se klanjaju ne znajući mu ime ili ga traže slijedeći tajni zov svog srca dok osjećaju svu ispraznost tolikih idola. No on je ipak pravo evanđeosko naviještanje jer pokazuje kako Stvoritelj nije čovjeku neka bezimena i daleka sila već Otac. “Djeca se Božja zovemo, i jesmo” i u Bogu smo, prema tome, jedni drugima braća.

27. Ne radi se o nekakvom nutarnjem spasenju. Evangelizacija će uvijek, kao temelj, srž i u isto vrijeme najviši domet svog dinamizma, također jasno razglašivati da je u Isusu Kristu, Sinu Božjem koji postade

čovjekom, koji je umro i uskrsnuo, kao dar milosti i Božjeg milosrđa, svakome čovjeku ponudeno spasenje. I ne radi se o nekakvom nutarnjem spasenju koje bi se moglo mjeriti prema tvarnim, pa čak ni prema duhovnim dobrima, koja se iscrpljuju u vremenitu postojanju ili su posvema istovjetna s vremenitim željama, nadama, poslovima i borbama: ono prelazi sve granice da se dovrši u zajedništvu sa samim Posvemašnjim, tj. s Bogom. To spasenje je onostrano, eshatološko. Dakako, ono u ovom životu započinje, ali se dovršava u vječnosti.

28. Propovijedanje nade. ... Evangelizacija dakle sadrži i propovijedanje nade u obećanja koja je Bog dao novim savezom u Isusu Kristu; propovijedanje Božje ljubavi prema nama i naše ljubavi prema njemu; propovijedanje bratske ljubavi prema svim ljudima – te sposobnosti darivanja i opraštanja, odricanja i bratskog pomaganja – što je, izvirujući iz Božje ljubavi, srž samog Evanđelja; propovijedanje o tajni zla i o djelotvornoj težnji dobru. Propovijedanje ujedno, a ta potreba uvijek je prijeka, o traženju samoga Boga po molitvi, naročito po molitvi klanjanja i zahvaljivanja, no i po zajedništvu s vidljivim znakom susreta s Bogom, po Crkvi Isusa Krista, a ono se izražava posredstvom drugih znakova Krista koji u Crkvi živi i djeluje, posredstvom sakramenata. Ako se sakramenti tako proživljavaju, ako se naime slave u svoj svojoj punini, nemoguće je – kao što bi neki htjeli – da su smetnja evangelizaciji ili da bi vodili njenu zastranjivanju. Naprotiv, oni omogućuju da se evangelizacija očituje u svoj svojoj širini. Naime, cjelokupna evangelizacija više je od propovijedanja određene poruke: ona znači utemeljenje Crkve koje nema bez tog disanja, bez sakramentalnog života kojemu je vrhunac u Euharistiji.

29. Poruka koja zahvaća čitav život. No, evangelizacija ne bi bila potpuna kad ne bi vodila računa o stvarnim i trajnim odnosima koji postoje između Evanđelja te čovjekova osobnog i društvenog života. Stoga evangelizacija poprima oblik izričite poruke koja je prilagođena i uvijek posuvremenjena raznim životnim prilikama s obzirom na prava i dužnosti svake ljudske osobe, s obzirom na obiteljski život bez kojega uopće nije moguć nesputan razvitak osoba, s obzirom na zajednički život u društvu, međunarodni život, mir, pravdu i razvoj; poprima oblik poruke o oslobođenju koja je naročito snažna u naše doba.

30. Poruka o oslobođenju. Poznato je kako su o tome na nedavnoj Sinodi govorili mnogi biskupi sa svih kontinenata, naročito biskupi iz Trećega svijeta, s pastoralnom zauzetošću u kojoj je titrao glas milijuna sinova Crkve koji čine te narode. Radi se o narodima koji svim svojim silama teže da prevladaju sve ono što ih stavlja na rubove života: glad, kronične bolesti, nepismenost, osiromašenost, nepravde u međunarodnim odnosima i naročito u trgovinskoj razmjeni, stanja gospodarskoga i kulturalnog neokolonijalizma koji je često jednako okrutan kao i stari politički kolonijalizam. Dužnost je Crkve, isticali su biskupi, da milijunima ljudskih bića od kojih su mnoga njezina djeca navijesti oslobođenje; ona mora pomoći da do tog oslobođenja zaista dođe, mora za nj svjedočiti i poraditi na tome da ono bude potpuno. Sve to evangelizaciji nije tuđe.

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu:

1. Što se očekuje od osobe koja je evangelizirana?
2. Koja je osobna i društvena poruka prisutna u evangelizaciji?
3. Kako svjetovni franjevci mogu pridonijeti izgradnji svijeta koji će biti više bratski i evanđeoski? (O ovom će se pitanju također raspravljati tijekom međunarodnog Okruglog stola za vrijeme sljedećeg Generalnog kapitula u Brazilu)

II. DIO: DUHOVNOST I SOCIJALNI NAUK CRKVE

Tema 3 od 9: Presveto Trojstvo – Socijalni nauk i laičke udruge

Autor razmatranja, sažetka i pitanja: fra Amando Trujillo Cano, TOR

Katolička crkva slavi Presveto Trojstvo tjedan nakon nedjelje Pedesetnice, tj. nakon što nam liturgijska godina daje živjeti vazmeno vrijeme koje slavi spasenje i objavu Boga u Kristu kroz vazmeno Otajstvo i silazak Duha Svetoga nad apostole, kao što je to obećao sam Isus (Istočna crkva slavi Presveto Trojstvo na nedjelju Pedesetnice). Na taj način Crkva proglašava puninu Božje Objave za spasenje svijeta, podsjećajući nas da razlog zbog kojega mi poznajemo Boga i vjerujemo u njega kao u jednoga Boga u tri osobe, Oca, Sina i Duha Svetoga, ne ovisi o našim ljudskim sposobnostima i shvaćanju, već o Božjoj inicijativi. Ta se objava tijekom stoljeća postupno otkrivala, dajući mogućnost nama da se približimo dubljoj istini o Bogu i spasenju čovječanstva, kao što je jasno definirano u dogmatskoj konstituciji *Dei Verbum* Drugoga vatikanskog sabora (usp. DV 2).

Otajstvo Trojedinoga Boga središte je naše kršćanske vjere, najvažnija i temeljna istina koju nam je Bog objavio. Iako pojam *Trojstvo* nije izričito prisutan u Bibliji, njegov je smisao sigurno prisutan i izražen u mnogim biblijskim odlomcima te jasno razrađen u Novom zavjetu. Na primjer, na završetku Evanđelja po Mateju, Isus na gori u Galileji šalje svoje učenike u svijet, govoreći: “Dana mi je vlast na nebu i na zemlji! Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio! I evo, ja sam s vama u sve dane – do svršetka svijeta.” Drugi tekstovi iz

Novoga zavjeta koji razmatraju o objavi Trojstva su: Iv 14, 16-17; 1 Kor 12, 4-6; 2 Sol 2, 13-14; Gal 4,6; Rim 15,30; 1 Pt 1,2; Tit 3, 4-6; Heb 10,29 i Jd 20-21.

Crkva je proglasila i branila vjeru u Trojstvo Oca, Sina i Duha Svetoga već od prvih stoljeća, osobito kroz crkvene sabore te protiv hereza poput arijanizma, macedonijanizma, sabelijanizma i drugih vrsta modalizama. Arijanska je hereza započela s prezbiterom Arijem, koji je živio u IV. stoljeću, a koji je poricao Kristovo božanstvo, ne odobravajući istobitnost i vječno postojanje Osoba koje su Bog. Crkva je također odbacila racionalističke teorije koje smatraju postojanje tri božanske biti ili božanstva, umjesto samo jedne božanske mudrosti i ljubavi, u kojoj postoje tri Osobe, koje su samo jedan Bog (usp. *The teaching of Christ, A Catholic Catechism for Adults (Kristova nauka, Katolički katekizam za odrasle)*, II. izdanje, 1983, str. 162-173). U izražavanju dogme o Trojstvu Crkva je prihvatila terminologiju grčke filozofije te je razvila stručni govor kako bi na najbolji mogući način izrazila neizrecivu stvarnost Boga.

Jedna Božja narav i ista slava koje pripadaju trima Osobama Trojstva podsjećaju nas da Bog nije neko izolirano biće, već zajedništvo ljubavi u kojemu su Otac, Sin i Duh Sveti, morajući se izraziti ljudskim riječima, u odnosu jedan prema drugome u savršenom skladu, uvažavanju i suradnji. Svatko od njih ima svoju specifičnost, ali oni su Jedan, postoje i djeluju u odnosu prema svemu stvorenome i čovječanstvu u savršenom jedinstvu. Nijedan ne prikraćuje u nečemu drugoga, već svaki postoji i djeluje u zajedništvu božanske i vječne mudrosti i ljubavi. Nutarnji je život Trojstva dakle model savršene ljubavi i zajedništva. Naše obitelji i bratstva, cijela crkvena zajednica, slaveći ovaj blagdan, pozvane su prihvatiti poziv da po vjeri i milosti Božjoj sudjeluju na ovom neizmjernom životu. Kao što je Isus rekao na Posljednjoj večeri: “Ako me tko ljubi, čuvat će moju riječ pa će i Otac moj ljubiti njega i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti.” (Iv 14,23).

U isto vrijeme pozvani smo pažljivo promotriti odnos između Oca, Sina i Duha Svetoga kao izvor i model za naše ljudske odnose. Stalno se zalažemo za poštivanje dostojanstva svake osobe te da se svaku osobu smatra kao dijete Božje i sliku Božju. Svaki stav, navika, zakon ili praksa koja napada ili negira to dostojanstvo u izravnoj je suprotnosti s uzvišenim modelom koji je postavio sam Bog i koji je uostalom jedini put istinskog ostvarenja i sreće čovjeka.

Drugi aspekt koji želimo ukratko istaknuti u svezi s Trojstvom jest njegovo vanjsko djelovanje ili očitovanje. Rečeno na vrlo jednostavan način: koliko god da božanske Osobe uvijek djeluju u potpunom jedinstvu, postoje ipak specifične “vlastitosti” za svaku od njih, aspekti koji se u užem smislu odnose na jednu ili drugu. Tako se Otac izravnije povezuje sa stvaranjem, Sin je Riječ Očeva postala čovjekom za naše spasenje, a Duh Sveti je izraz ljubavi koja ujedinjuje Oca i Sina; Duh je onaj po kome mi kušamo ljubav Božju i spasenje u Kristu.

Kroz očitovanje spasenja Božjeg, objavljenoga u konkretnoj povijesti, darovano nam je najveće blago njegova Kraljevstva. Nutarnji život naših obitelji, naših bratstava, crkvene zajednice trebao bi sjati ne samo prema unutra, već i prema van; naime, ako je naše zajedništvo u Kristu i s Kristom istinsko, plamen naše ljubavi će se

zapatiti, održat će se i potaknut će naša bratstva da tu ljubav ostvaruju u svijetu. Kršćansko se svjedočenje i suradnja u poslanju Crkve trebaju ostvarivati po svjetovnim franjevcima koji imaju pravi smisao za obitelj i bratstvo te su nadahnuti i pokrenuti dinamikom Trojstva.

Crkveni nauk i laičke udruge
(*Kompendij socijalnog nauka Crkve, br. 549-550*)

Ovaj ćemo mjesec razmotriti brojeve 549-550 *Socijalnog nauka Crkve*, nastavljajući s predstavljanjem

drugog dijela, *Socijalni nauk i zauzimanje vjernika laika*, 12. poglavlje. Tema ova dva broja je: **Socijalni nauk i laičke udruge**, i izravno se odnosi na narav i poslanje FSR-a, koji je definiran čl. 1,5 *Generalnih konstitucija FSR-a* kao “javno udruženje u Crkvi”. U ovim brojevima, *Kompendij* ističe važnost socijalnog nauka Crkve u trajnoj formaciji laika te prepoznaje raznolikost formacijskih metoda koje uključuju aktivno sudjelovanje u apostolskom životu Crkve te zajedničko djelovanje s drugim skupinama. Oni također ukazuju na jasnu vezu s kršćanskom obnovom vremenitog reda te kako ga crkvena tijela trebaju ostvariti. Pojam o posebnim udrugama vrlo je privlačan, posebno u svjetlu velikog potencijala i tradicije FSR-a i tekućih izazova u svim narodima gdje su prisutni svjetovni franjevci.

d) Socijalni nauk i laičke udruge

549. *Socijalni nauk Crkve mora ući, kao sastavni dio u formacijski put vjernika laika. Iskustvo pokazuje da je formacijski rad moguć, uobičajeno unutar crkvenih laičkih udruga koje odgovaraju točnim kriterijima crkvenosti.* “U odgoju vjernika laika svoje mjesto nalaze također skupine, društva i pokreti: svako na svoj način, imaju zaista mogućnost pružiti odgoj koji je duboko urastao u samo iskustvo apostolskog života, a isto tako imaju priliku skupiti, konkretizirati i razvrstati odgoj što ga njihovi privrženici dobivaju od drugih osoba i zajednica.” Socijalni nauk Crkve podupire i rasvjetljuje ulogu udruženja, pokreta i laičkih skupina zauzetih za kršćansko oživljavanje raznih sektora vremenitoga reda: “Crkveno zajedništvo, već prisutno i djelotvorno u djelovanju svake pojedine osobe, nalazi svoj poseban izraz u združenom djelovanju vjernika laika, tj. u njihovu solidarnom radu odgovornog uključivanja u život i poslanje Crkve.”

550. *Socijalni nauk Crkve izuzetno je važan za crkvena udruženja koja za cilj svojega zauzimanja imaju posebno pastoralno djelovanje na socijalnom području.* One su uporišna povlaštena točka, jer djeluju u društvenome životu sukladno svojoj crkvenoj fizionomiji te na taj način pokazuju koliko je važna vrijednost molitve, razmišljanja i dijaloga za suočavanje i poboljšavanje društvenih zbilja. U svakom slučaju, valjano je razlikovanje “onoga što vjernici – bilo pojedinačno bilo udruženi – rade u svoje ime kao građani vođeni svojom kršćanskom savješću od onoga što oni rade u ime Crkve skupa sa svojim crkvenim pastirima.”

I sama udruženja po kategorijama, koja pristaše ujedinjuju u ime poziva i kršćanskog poslanja u određenome profesionalnome ili kulturnom okruženju, mogu poduzimati dragocjeno djelovanje kršćanskoga sazrijevanja. Tako – primjerice – katoličko udruženje liječnika svoje pristaše formira preko vježbanja razlučivanja s obzirom na tolike probleme koje medicinska znanost, biologija i ostale znanosti čine profesionalnoj kompetenciji liječnika, ali također njegovoj savjesti i njegovoj vjeri. Isto to se može reći i za udruženja katoličkih nastavnika, pravnika, poduzetnika, radnika, ali i sportaša, ekologa... U tome okruženju socijalni nauk očituje svoju formacijsku djelotvornost s

obzirom na svijest svake osobe i kulture zemlje.

Pitanja za razmišljanje i raspravu u bratstvu:

1. Što ti se najviše sviđa u slavljenju Presvetoga Trojstva s crkvenom zajednicom i zašto?
2. Kako socijalni nauk Crkve može postati sastavni dio trajne formacije svjetovnih franjevacu u nastojanju oko obnove raznih područja vremenitoga reda?
3. Kako svjetovni franjevci mogu pomoći da socijalni nauk Crkve bude efikasno sredstvo koje će formirati osobnu savjest i kulturu njihovih zemalja?